

Comentariul poeziei Fantana scrisa de Ion Caraion - prima parte

Ion Caraion (pseudonimul lui Stelian Diaconescu) apartine asa-numitei "generatii a razboiului", din care mai fac parte Geo Dumitrescu, Dimitrie Stelaru sau Constant Tonegaru. Sensibilitatea lor poetica este marcata de traumele celei de-a doua conflagratii mondiale, astfel ca ni se propune o estetica particulara, care asociaza o irepresibila dorinta de autenticitate, demitizanta, desacralizanta, cu tehnica resuscitarii categoriilor antilirice.

Am putea vorbi, prin urmare, de o generatie antimetafizica, inclinata spre formele grimasante, spre ricanare cu basculare in grotesc si parodic. Lumea este perceputa in cheie ludica si, inainte de toate, ironica. Caracterizat deopotri de scepticism si melancolie, poetul ultragiatic al "generatiei razboiului" va excela in modalitatea ironista (G. Dumitrescu), in experimentarea marginalitatii (D. Stelaru), va calatori, dezabuzat, in alte spatii (C. Tonegaru) sau va persista in tuse apasatoare, nevrotice (I. Caraion). Dupa "Panopticum" (1943), "Omul profilat pe cer" (1946), "Cantece negre" (1947) si "Eseu" (1966), volumul 'Dimineata nimanui', din 1967, recomanda un Caraion distantat intrucatva de atmosfera cosmaresca a inceputurilor sale. Cele cinci cicluri ale cartii sunt precedate de poezia "Fantana", izolata si intitulata astfel cu scopul evident de a ni se atrage atentia asupra unei arte poetice. Interpretand un scriitor inzestrat cu o acuta constiinta critica (vezi volumele sale de eseuri "Duelul cu crinii", "Enigmatica noblete", "Palarierul silabelor"), trebuie sa tinem seama de tatonarile lui teoretice despre natura creatiei. Caraion este incredintat ca "...in afara de superficialitate, poezia se poate face, in principiu din orice.

Cu conditia, insa de a crede in sufletul materialului pana la metamorfoze magice" ("Palarierul silabelor"). Ideea centrala in "Fantana" este chiar aceea a metamorfozelor succesive, derutante, generate de neobositul, inventivul daimon al creatiei. Recunoastem in imagistica textului traseul suprarealist al asocierilor insolite, cu tendinta spre un arbitrar provocator si spre jocurile de cuvinte. Capacitatea de concretizare a universului secund care este creatia tradeaza inconfundabila fibra argheziana: 'Din gradina cu fructe si pasari aleg adjectivele/ din adjective scot fluturi/ din fluturi - culori/ din culori, pasiuni care se cocoata pe calusei de lemn/ din caluseii de lemn ies retorii si dansatoarele/ din dansatoare coboara substantivele in saci, in cani, in propozitii, care c-o obsesie, care c-o abstractie, care c-un pepene/ pepenii cad pe jos".